

Тема: Це – наше і це – твоє!

Мета: ознайомити учнів з основними історичними подіями становлення української державності, культурними здобутками, національними цінностями та досягненнями України в роки незалежності;

формувати усвідомлене відчуття приналежності до української громади, почуття особистої відповідальності за долю держави та українського народу;

розвивати бажання працювати задля ефективного зростання країни; виховувати повагу до державної символіки, історичних надбань, шанобливе ставлення до звичаїв, культурних традицій українців та представників інших національностей, котрі проживають в Україні.

Обладнання: державна символіка України – Прапор, Герб, Гімн; ілюстрації та фотознімки відомих куточків України, Європи, області; відеоролики телеканалу ПЛЮСПЛЮС «Це – наше і це — твоє»; ілюстрації краєвидів України та рідного краю; елементи народної символіки; зразки вишиваних візерунків на сорочках/рушниках/карті «Україна вишивана»; портрети видатних українців і відомих людей рідного краю; тексти художніх творів; світлини пам'ятних місць України.

Хід уроку

I. Організаційна частина 1.1. Привітання учителя:

Оця земля, це небо, ці стежини,

Поля безкрайні, річенька в гаю,

Усе – моє, все зветься – Україна,

Її – всім серцем рідну я люблю!

Шумливий ліс, Дніпра зелені кручі,
Говерла, що знялась за небокрай...
Ці люди – роботящі і співучі,
Це все моє – це наш славетний край.
Земля, омита кров'ю, буде завше
Боротись за святе і за своє.
І Схід, і Захід – все це рідне, наше.
Усе її багатство – це твоє!(А. Ткаченко)

1.2. Перегляд відеоролика. Тіна Кароль та Голос.Діти «Україна – це ти»

(За можливості пропонується завчасно роздати дітям слова пісні, щоб на уроці увесь клас під відеосупровід виконав музичну композицію).

1.3.Хвилина мовчання

— Сьогодні, у цей святковий та урочистий день, коли школи знову привітно відчинили свої двері, коли тисячі дітей з усіх куточків нашої країни сіли за шкільні парти, ми з сумом та тугою вболіваємо серцем за всіх, хто поклав своє життя для нашого вільного майбутнього. Щоб без гуркоту гармат, пострілів та вибухів, щоб під синьо-жовтим стягом України тисячі малят прийшли до Храму Науки, наші захисники, наші воїни, наші Герої віддали найдорожче – свої життя. Давайте вшануємо їх хвилиною мовчання.

II. Основна частина

2.1. Бесіда

— Нещодавно наша держава відзначила знаменну дату. Хто знає – яку?

— Правильно. 25-та річниця Незалежності не була легкою, але всього за чверть століття Україна багато здобула. Наші

пам'ятки архітектури відвідують європейці, нашу продукцію з радістю споживають у всьому світі, нашу вишиванку вважають витвором мистецтва та навіть створили на її честь свято!

— А хто підкаже, коли відзначають Всесвітній день вишиванки?

— Так. Третього четверга травня уся Україна майорить червоними та чорними, синіми та блакитними, зеленими та білими кольорами і дивний візерунок простирається від Ужгорода до Луганська, від Чернігова до Севастополя: великі й малі, молоді та літні, чорняві й русяві – усі зодягаються у вишиванку. Візерунки на вишитих сорочках та рушниках – не просто орнаменти – це прадавні обереги. Давайте уважно переглянемо невеличкий ролик: можливо, чогось про вишиванку ми іще не знаємо?

2.2. Перегляд відеоролика телеканалу ПЛЮСПЛЮС «Знана у всьому світі вишивка — наша»

— Що нового ви дізналися з відео?

— А про що вже вам було відомо раніше?

— Розгляньте зразки вишиваних візерунків, які є сьогодні в нашому класі. Що ви на них бачите? Які рослини ви впізнаєте у цій вишивці?

— На вашу думку, чому на багатьох зразках є дуб та калина?

— Правильно. Дуб та калина, а ще верба та тополя, житнє колосся та маковий цвіт (вчитель показує ілюстрації усіх рослин) – це все – рослинні символи України.

— Вважалося, коли в родині народжується хлопчик, батько має посадити дуба, адже разом з молодим деревцем зростатиме і сила маленького хлопчика, він стане мужнім, кремезним та відважним.

Якщо ж на світ з'являлася дівчинка – у подвір'ї садили калиновий кущ, бо «...як розцвітає щовесни калина буйним цвітом, як нанизує червоне намисто щоосені, так цвістиме і рум'янітиме донечка...».

Дуб та калина – символи краси та сили. Саме тому, вишиваючи синові сорочку, а доньці весільний рушник, мати обов'язково вишивала дубове листя та калинові кетяги – як побажання доброго здоров'я, міцності родини та довгого і

щасливого життя.

Обереги – невід'ємна частинка душі українського народу. Та не лише сорочка й рушник були оберегами нашого народу. Давайте переглянемо відеоролик і дізнаємося, які ж ще обереги славлять українців у всьому світі.

2.3. Перегляд відеоролика телеканалу ПЛЮСПЛЮС «Легендарні обереги – наші!»

— Отже, які ще обереги характеризують українську націю?

— На вашу думку, чому ляльку-мотанку виготовляють без голки і ножиць?

— Саме так. Обмотуючи і обв'язуючи ляльку-мотанку кольоровими нитками і стрічками, майстрині подумки бажали майбутньому власнику ляльки здоров'я, любові, добра. Вважалося, що голка чи ножиці можуть пошкодити «ниточку здоров'я» чи «стрічечку достатку» і саме тому ці інструменти ніколи не використовувались при виготовленні ляльки-мотанки.

2.4. Виготовлення «Символу класу»

— Ми сьогодні у класі теж створимо свій оберег – свій віночок, який буде нашим символом. Погляньте-но сюди – це український вінок. І кожна рослинка в нім – то знак:

Волошки сині – символ чистоти,
Колосся в ньому – то мотив багатства,
А маків цвіт – любові й доброти,
Ромашки білі – символ миру й щастя.

Калини листя у вінок вплели,
Щоб про красу ми теж не забували:
Краса обличчя – то не ж назавжди —
Краса душі – оце навіки з нами! (А.Ткаченко)

— Ось який символічний у нас віночок! Що ж у ньому головне, на ваш погляд?

— Саме так. Краса душі – то найважливіша людська риса, адже народна мудрість каже: добра душа – то повна криниця,

а темна душа – криниця пуста.

— Кожен з вас – це невтомне дзвінке джерельце. Кожен з вас дарує цьому світові і людям навколо часточку добра. Давайте ми вплетемо у наш віночок стрічечки і побажаємо один одному, усім українцям та людям світу чогось доброго.

(Учні прикріплюють паперові кольорові стрічки на символічний вінок. Прикріплюючи стрічку, кожен каже: я бажаю (кожному з нас/українцям/нашому класу) миру, добра, сонця, любові, щастя і т. ін.

За умови малої наповнюваності класу доцільно використати вінок з живих квітів та зав'язувати на ньому справжні стрічки).

— Без символів та оберегів важко уявити багатомільйонну українську родину, але ще важче уявити собі українців без пісень і танців.

— Національна урочиста пісня нашої держави має назву «Гімн України» і виконується на всіх державних святах, лунає перед відкриттям конкурсів та чемпіонатів, звучить у стінах кожної української школи. Але не лише ця пісня характеризує українську націю. Українці, як відомо, співоча нація, і без пісні не проходить жодна подія. Жваві та веселі, журливі та сумні мотиви споконвіку линули в височінь з українських земель. Національні інструменти – кобза, ліра та бандура (вчитель демонструє ілюстрації / справжні інструменти. За наявності інструменту, доцільне учнівське виконання мелодії на вибір класовода чи муз. керівника) завжди супроводжували вистави кобзарів.

— Перегляньмо відеоролик і дізнаємось ще щось цікавеньке про дух кобзарства!

2.5. Перегляд відеоролика телеканалу ПЛЮСПЛЮС «Незламний дух кобзарства»

— Ким ще, окрім співців, були кобзарі?

— Чому люди охоче збирались їх слухати?

— Звідки кобзарі здобували знання?

— Ми вже побачили, що співоча душа українського народу не може жити без пісні. А чи знаєте ви, що є один український

музичний твір, композитора Миколи Леонтовича, слова якого перекладено більш ніж на 200 мов світу?

— Ця пісня лунала навіть у відомих голлівудських фільмах, зокрема у відомій дитячій кінострічці «Один вдома». Чи знаєте ви що це за пісня?

— Ця пісня зветься «Щедрик». Подивімось відео!

2.6. Перегляд відеоролика телеканалу ПЛЮСПЛЮС «Різдвяні традиції. Щедрик»

— Не лише піснями славиться Україна. Візитною карткою українського народного мистецтва є й танець. Чи знаєте ви його назву?

— Це танець – Гопак. Давайте дізнаємось більше про нього!

2.7. Перегляд відеоролика телеканалу ПЛЮСПЛЮС «Всесвітньо відомий танок Гопак – наш!»

— Отже, чому український народний танець має назву «Гопак»?

— Що потрібно було для того, аби вправно виконати елементи танцю?

— Україна – велика країна. Її кордони межують з сімома країнами світу, а південне узбережжя омивається аж двома морями. Пам'ятаєте назву цих морів?

— До речі, Чорне море, яке в Україні нині відвідують не лише українці, а й білоруси, румуни, поляки, молдавани, чехи не завжди так називалось. Давайте переглянемо ролик і дізнаємось, чому Чорне море отримало таку назву.

2.8. Перегляд відеоролика телеканалу ПЛЮСПЛЮС «Особлива червона фарба – наша!»

— Отже, чому Чорне море саме так називається? Яку назву воно мало спочатку?

— Наша країна славиться не лише морями, але річками й озерами, горами та рівнинами, родючими чорноземами, безмежними горами та пишними лісами. Все це багатство українці берегли тисячі років і з любов'ю передавали з покоління в покоління, примножуючи та збагачуючи здобутки

попередніх поколінь. І до наших часів збереглися історичні пам'ятки, коштовності, предмети побуту, які можуть розповісти усьому світові про славетну історію нашого народу. Одна з таких пам'яток – золота пектораль – прикраса скіфського царя, що жив на території сучасної України більш як 2,5 тисячі років тому (вчитель демонструє фото / ілюстрації). Пектораль чудово збереглася, більшість часу знаходиться в одному з музеїв Києва і час від часу експонується у найвідоміших музеях світу. Подивімося!

2.9. Перегляд відеоролика телеканалу ПЛЮСПЛЮС «Неймовірні археологічні знахідки – наші!»

— Що нового ви дізналися з цього відеоролика?

III. Заключна частина

— Безумовно, багата наша Батьківщина. Стільки цікавих місць, корисних природних ресурсів та неймовірно красивих культурних реліквій береже вона в собі.

Під час цього навчального року ми з вами познайомимося з мальовничими куточками нашої держави, полинемо в далеке історичне минуле і спробуємо зазирнути у майбутнє, відвідаємо багато цікавих місць та познайомимося зі славетними українцями, які відкрили ім'я України усьому світові, показали її багаті таланти та свободолюби вий дух. Бережіть свою Батьківщину, любіть свій рідний край, бережіть природу, прикрасьте нашу країну своїми добрими вчинками, щоб і ваше ім'я, ймення вашого роду звучало у віках лише з добрим словом.

Шануйте батька й неньку, допоможіть другові у біді, подайте руку допомоги тому, хто цього потребує, і тоді здійметься Україна з колін, розправить широкі крила і гордою птахою летітиме до волі, щастя та свободи.

Вчіться невпинно, черпайте мудрість з книги і слава про видатних синів та дочок лунатиме на увесь світ. Відсьогодні дорога до знань поведе нас усіх новим, незвіданим, широким і дуже важливим шляхом. У добру путь!